Tvůrčí metodu Mikuláše Juráčka je možné popsat jako probíhající zkoumání, z něhož se kusy uvolňují a odpadávají. Za sebou zanechává objekty, jejichž vnitřní souvislosti a smysl se odhalují až zpětně, když se na ně podaří nahlédnout společně. Množina těchto objektů, kterou lze třídit a skládat do různých celků, má potenciál pokaždé vypovídat o něčem trochu jiném.

Mikuláše přitahuje jedno konkrétní, nestabilní území, kde se výtvarné vyjádření díky svým formálním znakům může přiblížit užitné nádobě. Mikuláš vytváří něco podivného. Takovou podivnost je třeba vysvětlovat a na základě zkušeností ji postupně zpřesňovat, jinak snadno skončí stranou. Skorozvíře, skorokomín, skorováza.

Domníváme se, že prezentovaná díla řeší základní otázku podpěry a břemene. Důležitou, byť ne jedinou roli, hraje gravitace hlíny, se kterou Mikuláš pracuje jako s plátem těsta – nejprve ji rozválí do tenké vrstvy, která pak vlastní vahou sesedá. Mikuláše zjevně přitahuje pozorování vlastností různých druhů keramických a modelovacích hmot, skla a vosku. Většina děl je dutá nebo prodyšná – nelze je naplnit, nebo po jejich povrchu tekutina rovnou stéká. Jen několik z nich připomíná prohlubeň, mělkou tak na dvě tři polknutí. Morfologie těchto objektů není uzavřená sama do sebe – díky Mikulášově nechráněné vnímavosti k vnějším podnětům do procesu neustále pronikají nové impulzy. Více či méně deformovaným tvarům přisuzuje výraznou řeč těla, díky které mezi sebou komunikují. V nich se odráží antropomorfní princip a animismus – objekty jako by vyvolávaly představu, že žijí lidské nebo zvířecí životy. Plameny z cihelny připomínají lidské dlaně, vyvedená potrubí zase končetiny kraba.

Projekt *Masque* architekta Johna Hejduka propojoval architektonické formy s dramatickými archetypy, které převzal ze Shakespearových her. Hejduk zkoumal, jak lze jednotlivé postavy, tragické nebo symbolické figury, přetavit do objektů s jasnou formou, měřítkem a vztahem k okolí. Myšlenka, že město lze uspořádat podle lidských příběhů a vzorců, představila alternativní přístup k urbanistickému plánování.

Mikuláš Juráček pro své práce zvolil technický prostor, o němž nelze s jistotou říci, zda je esteticky příjemný. Částečně rozsvícené schodiště navádí diváka k průchodu jinak zatmělou chodbou. Skrze prosklenou výplň pak vidí místnost s otevřenými trezorovými dveřmi a okny. Oběma otvory vstupuje denní světlo a hází subtilní odlesky na stěny. Dveře původně v instalaci fungovaly jako průchod vedoucí k venkovní části expozice. Nabízelo se s nimi pracovat jako s cestou, ale postupně se ukázalo, že Mikulášovi nejde ani tak o směr, jako spíš o světlo a zvuk. V doteku světla se odhaluje hmatová kvalita povrchů zatím neurčitých tvarů. Vrhají stíny, které se protahují, navzájem oslovují a někdy i dotýkají. Místnost má nízký strop, který stlačuje hliněné objekty k zemi; odpovídá situaci člověka, který přesto, že se dívá dolů, neshlíží shora.

Tvary jsou rozestavěné na jednom platu. Přicházejí nenápadně, bez zbytečné okázalosti či přehnané úcty. Nejsou to objekty, ke kterým bychom vzhlíželi jako k něčemu výjimečnému nebo nedosažitelnému, ale spíš upravené a zároveň realistické součásti našeho okolí. Výběr z většího počtu děl MIkuláš řídil logikou tvarů, materiálů a barev. Typologicky od sebe mají dostatečně daleko a dostatečně blízko, aby se tvarosloví neopakovalo, ale zároveň mohlo mezi sebou množit nové vrstvy významů. Tento princip je zohledněn i v improvizovaných soklech a podpěrách. Rozmisťování připomínalo malý šachový turnaj. Postupně se na platu objevovaly prvky jako z konceptu Hejdukova města: jeřáb, jaderný reaktor, promenáda, voda, výduchy, administrativní budova, opera. Město se nerozprostíralo lineárně, ale spíše se vázalo v uzlech a náznacích.

Zaujetí Mikuláše Juráčka ruční prací úzce souvisí s jeho způsobem vztahování se ke společnosti. Proměny mezi introvertními a extrovertními polohami se odrážejí v otevřenosti a uzavřenosti jeho děl a dní. Tyto polohy zároveň ovlivňují, vychylují nebo stimulují dynamiku pracovního procesu. Mikuláš dokáže atmosféru rychle přesměrovat: někdy bojácně sklání pohled, jindy svým muzikálním cítěním propojuje různé skupiny lidí. Emoční rozpoložení je pro jeho práci klíčové.

Mikuláš si bez předem daného plánu vybral textový formát, jenž mu pomohl ukotvit teoretické základy jeho práce. V dialogickém rozhovoru vychází z analýz básnických textů obsažených v knize *Místa mezi místy. Pomezí americké poezie*, která se soustředí na problematiku setkání s druhým a konceptu hranice v moderní době. Částečně za sebe nechává promlouvat autorku interpretací Marianu Machovou i samotnou předlohu Elizabeth Bishop, jež ve svých básních tematizuje pobřežní prostor. Tento přístup považujeme za konstruktivní a funkční, zároveň v něm však vidíme prostor pro další rozvoj, zejména v práci s textem a zapojení reflexe samotných interpretací.

V kontextu předchozí tvorby hodnotíme předloženou práci Mikuláše Juráčka jako výbornou a doporučujeme udělení absolutoria.

Erika Velická a David Fesl

napsal: David Fesl

